

Sygn. akt I ACa 110/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Górski
Sędziowie:	SSA Wiesława Kaźmierska SSO (del.) Katarzyna Krasny
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko J. S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 6 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 263/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 wydane w sprawie III Ns 844/06, zaopatrzone w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 23 marca 2009 oraz wydany w oparciu o to samo orzeczenie tytuł wykonawczy oznaczony numerem 2, w części zasądzonej od powódki na rzecz pozwanego kwotę 400.000 zł (czterystu tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 20 października 2006 roku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie;

II. zmienia orzeczenie o kosztach procesu zawarte w pkt. II zaskarżonego wyroku w ten sposób że ustala, iż powódka ma prawo do żądania zwrotu 51% poniesionych kosztów procesu i jest zobowiązana do zwrotu 49% kosztów pozwanego, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu w Sądzie I instancji;

III. oddala apelację w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 162 zł (stu sześćdziesięciu dwóch złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym;

V. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 19.839 zł (dziewiętnastu tysięcy ośmiuset trzydziestu dziewięciu złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Powódka M. S. w pozwie przeciwko J. S. wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r. (III Ns 844/06), zasądającego od powódki na rzecz pozwanego kwotę 778.000 zł wraz z odsetkami od dnia 4 czerwca 2006 r., opatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 23 marca 2009 r. oraz tytułu wykonawczego oznaczonego nr „2” stanowiącego w/w postanowienie opatrzone klauzulą wykonalności Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 16 października 2013 r. (II Ns 844/06); nadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka podała, że Sąd Rejonowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2006 r. (III Ns 844/06) ustalił, że w skład majątku wspólnego stron wchodziło osiem nieruchomości o wartości 1.556.000 zł. Podzielił majątek wspólny w ten sposób, że wszystkie nieruchomości przyznał na własność powódki z jednoczesnym obowiązkiem spłaty pozwanego w kwocie 778.000 zł. Z uwagi na utworzenie spółki (...) sp. z o.o. i otrzymane postanowienie sądu wieczystoksięgowego z dnia 6 października 2006 r. wskazującego, że nieruchomość położona w S. przy al. (...), objęta była wspólnością ustawową wynikającą z umowy spółki cywilnej zawartej między stronami (nie mogła być zatem objęta wspólnością majątkową małżeńską stron), powódka porozumiała się z pozwanym, że pozwany przystąpi do (...) Sp. z o.o. i wniesie wraz z powódką aportem do tej spółki nieruchomość położoną w S. przy al. (...). Stosowny aneks do umowy spółki oraz umowy przeniesienia nieruchomości zawarto w dniu 20 października 2006 r. W ocenie powódki, z powyższych okoliczności wynika, że po wydaniu tytułu wykonawczego strony porozumiały się, że w zakresie jednego ze składników majątkowych nim objętych, tj. nieruchomości położonej w S. przy al. (...), o wartości ustalonej przez Sąd na kwotę 800.000 zł, z której to kwoty od powódki na rzecz pozwanego zasądzono spłatę w wysokości 400.000 zł - strony postanowiły inaczej zrealizować obowiązek rozliczenia się przez. W wyniku zawarcia aneksu do umowy spółki z o.o. i aneksu do umowy przeniesienia w dniu 20 października 2006 r., na mocy których powódka z pozwanym wniesli w/w nieruchomość aportem do spółki z o.o. jako wspólnicy spółki cywilnej i objęli w zamian 11.200 udziałów o wartości 560.000 zł, doszło do wygaśnięcia dotychczasowego zobowiązania powódki w zakresie zasądzonej przez Sąd Rejonowy w Szczecinie kwoty 400.000 zł (zgodnie z art. 453 k.c.). Pomimo wyżej opisanych ustaleń stron, pozwany wszczął postępowanie egzekucyjne z majątku powódki, co uzasadniało żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego.

Dalej powódka podniosła, że pozwany przy uzyskiwaniu tytułu wykonawczego, zataił, że doszło do przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności, zatem egzekucja co do kwoty 620.000 zł jest niemożliwa, również w rozumieniu art. 5 k.c. Biorąc pod uwagę powyższe, w dniu 12 listopada 2009 r. doszło do spłacenia wierzytelności należnej pozwanemu, gdyż dokonując wpłaty na rachunek Komornika doszło do pełnego zaspokojenia roszczenia pozwanego, a wręcz do nadpłacenia 374.749,09 zł.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództw i zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie po rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I C 263/16: oddalił powództwo (pkt I) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

Sąd Okręgowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach.

Powódka i pozwany dnia 10 maja 1989 r. zawarli związek małżeński.

W dniu 6 sierpnia 1994 r. strony zawarły umowę o wyłącznie wspólności ustawowej małżeńskiej.

W dniu 1 sierpnia 1995 r. strony zawarły umowę spółki cywilnej, w ramach której miały prowadzić działalność gospodarczą.

Pozwany w latach 1997/1998 składał do sądu wieczystoksięgowego wnioski, które podpisywał także w imieniu powódki. Wnioski dotyczyły wydania odpisu księgi wieczystej, zmiany nazwy spółki cywilnej z (...) na (...), wykreślenia wpisu w księdze wieczystej.

Powódka i pozwany prowadzili rozmowy w gronie rodzinnym w kwestii zarządzania majątkiem, zwłaszcza kolejno nabywanymi nieruchomościami. Jednym z tematów rozmów było przekształcenie użytkowania wieczystego posiadanych nieruchomości gruntowych w prawo własności. Powódka samodzielnie wypełniła część dokumentacji związanej z tym.

Wójt Gminy S. w decyzji z dnia 17 marca 2003 r. orzekł o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności przysługujące dotychczasowym użytkownikom wieczystym M. S. i J. S. do nieruchomości stanowiącej własność Gminy S., składającej się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi: (...) o pow. 0,08 ha, (...) o pow. 0,26 ha, (...) o pow. 0,17 ha, (...) o pow. 0,07 ha, (...) o pow. 5,43 ha położonych we wsi C. gm. S., dla której prowadzona jest KW nr (...).

Nabywcy zobowiązani zostali do uiszczenia Gminie S. opłaty w kwocie 23.480 zł za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, płatnej jednorazowo w terminie 14 dni od daty w której decyzja stanie się ostateczna.

Decyzja została wydana na podstawie wniosku obojga użytkowników wieczystych.

W ramach umowy z 7 kwietnia 2003r. J. S. zawarł z gminą S. umowę o rozłożenie na raty ww. opłaty za przekształcenie.

Prawo użytkowania wieczystego działek nr (...) strony nabyły ze wspólnego dorobku na prawach wspólności ustawowej 15 grudnia 1994 roku. Prawo użytkowania wieczystego pozostałych nieruchomości strony nabyły w dniu 2 kwietnia 1992 roku.

Już w 1994 r. małżonkowie podjęli działania w celu nabycia własności działek nr (...). Kolejne działania w tym kierunku były podejmowane od roku 2000. Po wydaniu ww. decyzji przekształceniowej małżonkowie wnosili o rozłożenie opłaty na 5 lat.

W latach 2014 i 2015 przeciwko pozwanemu prowadzone było postępowanie karne w związku z oskarżeniem go przez powódkę o podrobienie jej podpisu na wniosku o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego ww. działek w prawo własności, które umorzono z uwagi na przedawnienie karalności. Pozwany nie przeczył, że mógł złożyć podpis za M. S., wówczas jego żonę.

W dniu 26 maja 2003 r. Prezydent Miasta S. wydał decyzję w sprawie odpłatnego przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy al. (...), oznaczonej numerem działki (...), o pow. 885 m², uregulowanej w księdze wieczystej KW (...), przysługującego stronom jako współnikom spółki cywilnej (...) w S. w prawo własności.

Opłata za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości przeznaczonej na cele mieszkaniowe wynosiła 22.022,51 zł

Opłata za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości przeznaczonej na cele usługowo-handlowe wynosiła 196.837,46 zł.

Obie opłaty zostały rozłożone na 10 rat rocznych. Pierwsza rata roczna wynosić miała 21.886 zł. Spłata pozostałych 9 wraz z doliczonymi odsetkami miała nastąpić do 2012 roku.

Spłata została zabezpieczona wpisem hipoteki przymusowej na nieruchomości objętej przekształceniem prawa użytkowania wieczystego w prawo własności kwocie 258.828,34 zł.

Wniosek o przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności został podpisany przez jedną osobę nazwiskiem S.. Informacja o braku możliwości rozpoznania wniosku w terminie miesiąca została wysłana przez Urząd Miejski w S. J. S. na adres Al. (...) w S.. Wniosek o rozłożenie na raty ww. opłaty zaopatrzone był dwoma podpisami.

Dnia 13 kwietnia 2005 r. burmistrz K. na wniosek stron z 16 marca 2000 roku orzekł o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego tym osobom w prawo własności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) oznaczonej w operacie ewidencji gruntów i budynków numerem (...) o pow. 0,1014 ha, obręb (...). Opłata za przekształcenie prawa wynosić miała 36.794 zł.

Strony kupiły prawo użytkowania wieczystego tej nieruchomości 23 grudnia 1997 roku, będąc małżeństwem, a nabycia dokonali z majątku wspólnego w związku z prowadzoną w formie spółki cywilnej działalnością gospodarczą i na potrzeby tej działalności.

W małżeństwie stron występowały problemy uniemożliwiające zgodne współzycie. W tej sytuacji powódka nie widząc możliwości dalszego wspólnego zarządzania majątkiem na zasadzie, jak to miało miejsce dotychczas, zaproponowała pozwanemu, że przejmie posiadane nieruchomości i spłaci przypadającą na niego część. Pozwany przystał na taką propozycję. Strony uzgodniły, że pozwany będzie pobierał przez dwa lata czynsz z nieruchomości, które zostaną wniesione do spółki, jaka miała być zawiązana przez powódkę. W oparciu o tak uzyskane dochody pozwany miał zarządzać tymi nieruchomościami. W okresie trzech lat powódka z córką miały zgromadzić środki finansowe na spłatę J. S.. Dochody z prowadzonego przez powódkę hotelu miały przypadać jej.

Sąd Rejonowy w Szczecinie w postanowieniu z 28 kwietnia 2006 roku w sprawie III NS 844/06 z wniosku M. S., przy udziale J. S. ustalił, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi następujące składniki:

1. nieruchomość położona w S. przy ul. (...) stanowiąca lokal mieszkalny nr (...) wraz z udziałem 61/100 wspólnych części budynku i w 50/100 w prawie wieczystego użytkowania terenu objętych księgą wieczystą numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie prowadzi KW numer (...) o wartości 150 000 zł;
2. prawo wieczystego użytkowania nieruchomości zabudowanej budynkiem usługowo - handlowo - mieszkaniowym położonym w S. przy Al. (...), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie prowadzi KW nr (...) o wartości 800000 zł;
3. nieruchomość niezabudowana położona w O., dla której Sąd Rejonowy w Gryfinie prowadzi księgę wieczystą numer (...) o wartości 6000 zł;
4. nieruchomość położona w K. przy ul. (...) stanowiąca działkę gruntu w użytkowaniu wieczystym i stanowiącą odrębną nieruchomość budynek, dla której Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze prowadzi KW nr (...) o wartości 350000 zł;
5. nieruchomość składająca się z:
 - działki nr (...) położonej w miejscowości J. gmina S.;
 - zabudowanej stanowiącej działkę nr (...) położonej w miejscowości S. , dla której Sąd Rejonowy w Augustowie prowadzi KW nr (...) o wartości 150 000 zł;
6. prawo wieczystego użytkowania działki oraz własność budynków położonej w miejscowości C. gmina S., dla której Sąd Rejonowy w Augustowie prowadzi księgę wieczystą numer (...) o wartości 90 000 zł.

Sąd ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 1.556.000 zł. Następnie dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że ww. składniki przyznał na wyłączną własność M. S.. W punkcie trzecim postanowienia Sąd zasądził tytułem spłaty od M. S. na rzecz J. S. kwotę 778.000 zł płatną w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności zasądzonej kwoty.

30 czerwca 2006 r. powódka działając przez pełnomocnika adw. Z. W. złożyła w Sądzie Rejonowym w Augustowie wniosek o wykreślenie pozwanego z Księgi wieczystej nr (...), prowadzonej dla nieruchomości położonej w S. przy Al. (...), jako właściciela. Do wniosku załączyła postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie z 28 kwietnia 2006r. ze sprawy III Ns 844/06.

W dniu 6 października 2006 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie postanowił oddalić wniosek M. S. o wpis w dziale II Księgi wieczystej nr (...) jako jedyne go właściciela wnioskodawczyni oraz wykreślenie J. S.. Przyczyną oddalenia wniosku była treść księgi wieczystej wskazującej, iż właścicielami nieruchomości są M. S. i J. S. na zasadzie wspólności łącznej wspólników spółki cywilnej. Z postanowienia z dnia 28 kwietnia 2006 roku w sprawie o sygn. akt III NS 844/06 wynikało zaś, że nieruchomość stanowiła wspólność majątkową małżeńską stron, która to wspólność majątkowa podlegała zniesieniu.

Dnia 12 października 2006 roku powódka założyła (...) Spółkę z o.o. w S.. Kapitał zakładowy spółki wynosić miał 1.090.000 zł i dzielił się na 21.800 równych i niepodzielnych udziałów po 50 zł każdy. M. S. objęła wszystkie udziały. Pokrycia udziałów powódka dokonała poprzez wniesienie aportem do spółki siedmiu praw do nieruchomości wymienionych w ww. postanowieniu Sądu Rejonowego z dnia 28 kwietnia 2006 roku w sprawie III NS 844/06, w tym prawa wieczystego użytkowania nieruchomości położonej w S. przy Al. (...) o wartości 800.000 zł, co miało stanowić pokrycie 11.200 udziałów o wartości 560.000 zł.

Wobec braku możliwości wniesienia do (...) sp. z o.o. prawa wieczystego użytkowania nieruchomości przy Al. (...) w S., w dniu 20 października 2006 roku powódka reprezentowana przez adw. P. W. oraz pozwany reprezentowany przez adw. Z. W. zawarli umowę w formie aneksu do aktu założycielskiego ujawniając pozwanego jako wspólnika i zmieniając nazwę z aktu założycielskiego na umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Strony miały objąć 11.200 udziałów w spółce o wartości 50 zł każdy i łącznej wartości 560.000 zł. Udziały miały zostać pokryte wkładem niepieniężnym w postaci prawa wieczystego użytkowania nieruchomości działki gruntu nr (...) i własności usługowo - handlowo - mieszkaniowym stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności położonego w S. przy Al. (...), o wartości 560.000 zł.

Nadto, J. S. objął samodzielnie 120 udziałów w spółce o łącznej wartości 6.000 zł, które pokrył wkładem niepieniężnym w postaci nieruchomości niezabudowanej stanowiącej działkę gruntu nr (...) położonej w miejscowości O., gmina C., Kw nr (...) o wartości 6.000 zł.

Pełnomocnictwo udzielone przez pozwanego adw. Z. W. upoważniało pełnomocnika do wniesienia tytułem wkładu własności nieruchomości położonej w S. przy Al. (...), objętej współwłasnością łączną wynikającą z umowy spółki cywilnej (...).

Dnia 16 października 2008 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie rozwiązał przez rozwód związek małżeński stron bez orzekania o winie.

W 2009 roku w związku z przerwą w uiszczaniu rat opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości położonej w S. przy al. (...), w Urzędzie Miejskim w S. stawiała się powódka. Wyjaśniała M. K. (1) - specjalistce w Wydziale Księgowości Urzędu Miejskiego w S., że należne kwoty nie zostały uiszczone ponieważ w księdze wieczystej dalej jest wpis, że nieruchomość jest w użytkowaniu wieczystym. Wstrzymanie zapłaty polecił miał księgowy spółki (...) sp. z o.o. M. K. (1) skierowała powódkę do Wydziału Gospodarki UM, gdzie została wydana decyzja przekształceniowa. Powódka rozmawiała tam z kierownikiem Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Powódka działając przez pełnomocnika, adw. M. M. (2) w dniu 26 stycznia 2009 r. wniosła o zamieszczenie w dziale II KW (...) na rzecz (...) sp. z o.o. w S. wpisu prawa własności nieruchomości i przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Powódka nie zdawała sobie sprawy z nieskuteczności postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z 28 kwietnia 2006 r. w sprawie III Ns 844/06, co do prawa wieczystego użytkowania nieruchomości zabudowanej budynkiem usługowo-handlowo-mieszkalnym w S. przy al. (...). Powódka

nie poinformowała swego pełnomocnika, a wcześniej Sądu w związku ze sprawą III Ns 844/06 o przekształceniu prawa użytkowania części nieruchomości w prawo własności.

23 marca 2009 r. pozwany uzyskał klauzulę wykonalności na pkt 3 postanowienia z dnia 28 kwietnia 2006 r., sygn. akt III Ns 844/06 i tak powstały tytuł wykonawczy skierował do egzekucji. Postępowanie egzekucyjne prowadzone jest od 23 marca 2009 r. przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie P. M.. Należność główna wynosiła wówczas 778.000 zł, a odsetki 254.171,53 zł.

W toku postępowania egzekucyjnego Komornik dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę, świadczeń i rachunku bankowego M. S., a nadto sześciu pojazdów samochodowych oraz udziałów M. S. w (...) sp. z o.o.

Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w postanowieniu z dnia 22 października 2015 roku, sygn. akt IX Co 4828/15 oddalił wniosek J. S. o ustanowienie zarządcy nad zajęтыми udziałami dłużnika w (...) sp. z o.o. należącymi do M. S.. Postanowienie zostało zaskarżone. Komornik sądowy zajął 21.800 udziałów o łącznej wartości 1.090.000 zł, w tym 11.200 udziałów o łącznej wartości 560.000 zł na zasadzie współwłasności łącznej z J. S..

J. S. złożył również wniosek egzekucyjny do Komornika sądowego w J. M. K. (2) inicjując postępowanie Km 314/14, w ramach którego dochodził tej samej należności, co w postępowaniu prowadzonym przez Komornika sądowego P. M.. J. S. skierował egzekucję do rzeczy ruchomych będących w posiadaniu M. S..

W dniu 17 kwietnia 2013 roku J. S. wniósł pozew do Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie domagając się uzgodnienia treści księgi wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości przy ul. (...) w S. przez ww. Sąd Rejonowy z rzeczywistym stanem prawnym poprzez: wykreślenie w dziale II tej księgi wieczystej w całości dotychczasowego wpisu prawa własności na rzecz Gminy Miasto S. oraz użytkowania wieczystego na rzecz Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w S. oraz wpisanie w to miejsce jako właścicieli co do całości udziału w nieruchomości na zasadzie wspólności łącznej współników spółki cywilnej (...) w S. J. S. i M. S.. W uzasadnieniu pozwu podał, że w dniu 13 kwietnia 2000 r. wspólnicy zwrócili się do Prezydenta Miasta S. o przekształcenie ww. prawa wieczystego użytkowania w prawo własności, co stało się decyzją z dnia 26 maja 2003 roku. W konsekwencji po tej dacie wszelkie czynności przenoszące wskazane prawo użytkowania wieczystego i własności budynku były obiektywnie niemożliwe do skutecznego dokonania.

J. S. kwestionował w postępowaniu zainicjowanym ww. pozwem, twierdzenia powódki jakoby ta nie wiedziała o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego działki przy ul. (...) w S. w prawo własności.

Wraz z powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym J. S. wniósł o udzielenie zabezpieczenia. Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w postanowieniu z dnia 5 lipca 2013 roku zabezpieczył roszczenie J. S. o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) prowadzonej dla nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), przez Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z rzeczywistym stanem prawnym przez nakazanie wpisania w dziale III księgi wieczystej ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu o podział majątku spółki cywilnej oraz uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym toczącym się pod sygnaturą II NS 1154/13.

W dniu 4 września 2013 r. M. S. wniosła do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w S. za pośrednictwem Prezydenta Miasta S. odwołanie do decyzji tego organu gminy z dnia 26 maja 2002 r., w sprawie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności doręczonej w dniu 20 sierpnia 2013 r.. M. S. wskazanej decyzji zarzuciła:

1. wydanie z naruszeniem prawa w związku z tym, że w toku postępowania przed organem pierwszej instancji miało miejsce naruszenie art. 42, 43 i 44 k.p.a. poprzez uznanie skuteczności doręczeń wobec M. S., podczas gdy decyzja została doręczona wyłącznie J. S., który nigdy nie podjął się oddania pisma stronie, wobec czego wymogi art. 42, 43 i 44 nie zostały spełnione;

2. naruszenie art. 105 § 1 k.p.a. z uwagi na to, że wydanie decyzji w sprawie stało się bezprzedmiotowe, ponieważ jak wskazała w uzasadnieniu doszło do przeniesienia tego prawa na (...) sp. z o.o.;

3. naruszenie art. 1 i 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności.

Wobec powyższego M. S. wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania w sprawie.

W pozwie z dnia 29 września 2015 roku przeciwko Gminie K. i (...) sp. z o.o. w S., J. S. wniósł o uzgodnienie treści księgi wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości położonej przy ul. (...)w K. przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze VI Wydział Ksiąg Wieczystych, z rzeczywistym stanem prawnym, poprzez:

a) wykreślenie w dziale II tej księgi wieczystej w całości dotychczasowego wpisu prawa własności na rzecz Gminy K. oraz użytkowania wieczystego na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S., oraz

b) wpisanie w to miejsce jako właścicieli co do całości udziału w nieruchomości na zasadzie wspólności łącznej wspólników spółki cywilnej (...) w S., J. S. i M. S., ewentualnie

c) wpisanie w to miejsce jako właścicieli nieruchomości w udziałach po 1/2 części J. S. i M. S..

Wraz z pozwem J. S. wniósł na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 755 § 1 pkt 5 k.p.c. - o udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez nakazanie wpisania w Kw nr (...), ostrzeżenia o istnieniu roszczenia J. S. o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.

W uzasadnieniu powód wyjaśniał, że do nabycia 23 grudnia 1997 roku ww. prawa użytkowania wieczystego i własności budynku doszło na zasadzie wspólności łącznej wspólników spółki cywilnej (...). Powód wskazał, że do nabycia tych praw w ramach wspólności majątkowej małżeńskiej nie mogło dojść z tej przyczyny, że została ona wyłączona w 1994 r. Dalej powód podał, że 16 marca 2000 r. powód i M. S. zwrócili się do Burmistrza K. o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego ww. nieruchomości w prawo własności, co też się stało na podstawie decyzji tego organu z dnia 13 czerwca 2005 roku. Decyzja stała się ostateczna z dniem 11 lipca 2005 roku. Powód wskazał na postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 roku, w którym to Sąd ten ustalił, że w skład wspólnego majątku małżeńskiego wchodziła ww. nieruchomość. W ocenie powoda postanowienie to w tym zakresie nie mogło jednak odnieść skutku, albowiem Sąd podzielił w nim prawo użytkowania wieczystego, które od 11 lipca 2005 roku nie istniało. Z tej przyczyny prawo własności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) w dalszym ciągu należy do J. S. i M. S., jako wspólników spółki cywilnej (...). Powód zakwestionował na tej podstawie przeniesienie wskazanych praw w formie wkładu niepieniężnego do założonej przez M. S. (...) sp. z o.o.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze w postanowieniu z dnia 10 listopada 2015 r., sygn. akt I C 1938/15 zabezpieczył roszczenie J. S. przez nakazanie wpisania w księdze wieczystej nr (...) ostrzeżenia o roszczeniu J. S. przeciwko Gminie K. i (...) sp. z o.o. w S. o uzgodnienie stanu prawnego nieruchomości ujawnionego w Kw nr (...), prowadzonej dla nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) w K., z rzeczywistym stanem prawnym, przez dokonanie zmian w Dziale II księgi wieczystej.

Sąd Okręgowy w Suwałkach w postanowieniu dnia z 29 stycznia 2016 roku zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Augustowie w ten sposób, że udzielił J. S. zabezpieczenia roszczenia o uzgodnienie treści księgi (...) Sądu Rejonowego w Augustowie z rzeczywistym stanem prawnym poprzez nakazanie wpisania w ww. księdze wieczystej ostrzeżenia o istnieniu po stronie J. S. tego roszczenia, zakreślając mu jednocześnie termin dwóch tygodni na złożenie pozwu o uzgodnienie treści księgi - pod rygorem upadku zabezpieczenia, co też ten uczynił.

Na dzień 18 listopada 2009 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, P. M. wyegzekwował od M. S. 591.249,88 zł i przekazał wierzycielowi J. S. kwotę 514.147,24 zł, z czego 319.011,97 zł

tytułem odsetek. Na poczet opłaty egzekucyjnej zaliczona została kwota 76.809,09 zł. Na dzień 21 lutego 2014 roku ww. Komornik sądowy wyegzekwował od M. S. 693.985,86 zł z czego wierzycielowi przekazano 609.498,89 zł, w tym 414.363,62 zł tytułem odsetek. Opłata egzekucyjna wyniosła 84.064,12 zł.

Zaległość na dzień 3 marca 2015 r. wynosiła 860.797,43 zł w tym odsetki 276.052,85 zł. (odsetki dziennie-128,16 zł).

W piśmie z dnia 14 grudnia 2015 r. powódka oświadczyła pozwanemu, że w jej ocenie prowadzenie egzekucji z jej majątku, której celem jest zwindykowanie przez pozwanego kwoty zasądzonej postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r., w sprawie III Ns 844/06, przy jednoczesnym prowadzeniu spraw sądowych o uzgodnienie treści ksiąg wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym, dotyczących tych samych nieruchomości jest rażącym nadużyciem. Powódka oświadczyła dalej, że biorąc pod uwagę stanowisko pozwanego w toku procesów o uzgodnienie ksiąg wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym, co do ważności rozporządzeń składnikami majątku wspólnego małżonków, dokonanych ww. postanowieniem, wzywa go do natychmiastowego umorzenia postępowań egzekucyjnych, ewentualnie ich zawieszenia do czasu prawomocnego rozpoznania pozwów. W ocenie powódki w przypadku uznania za zasadne powództw J. S., tytuł wykonawczy, jakim się posługuje w toczących się postępowaniach egzekucyjnych winien zostać pozbawiony wykonalności. Do zapłaty pozostałoby tylko kwota 158.000 zł.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w wyroku z dnia 7 kwietnia 2016 r. uznał oskarżoną M. S. za winną popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. polegającego na tym, że w okresie od dnia 21 listopada 2014 roku do dnia 22 stycznia 2015 roku w S. oraz w K. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru działając poprzez pełnomocnika zawiadomiła pisemnie Prokuraturę Rejonową Szczecin-Śródmieście w Szczecinie o przestępstwie podrobienia jej podpisu pod dokumentem-pełnomocnictwem pocztowym z dnia 26 maja 1998 roku oraz posłużenia się nim przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Szczecinie w sprawie o sygn. akt II SA/Sz/264/14 fałszywie oskarżając o popełnienie tych przestępstw J. S., wiedząc że przestępstw nie popełniono z uwagi na autentyczność jej podpisu, a następnie po uprzedzeniu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, złożyła w dniu 22 stycznia 2015 r. na Komisariacie Policji w K. fałszywe zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu przygotowawczym przez Prokuraturę Szczecin-Śródmieście w Szczecinie o sygn. 1 Ds. 5341/14 w zakresie autentyczności swojego podpisu pod pełnomocnictwem pocztowym. Wyrokiem z dnia 28 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, IV Ka 1062/16, utrzymał ten wyrok w mocy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo oparte na art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. za niezasadne.

Stwierdził, że dopuszczalnym było doprowadzenie do wygaśnięcia zobowiązania na skutek świadczenia w miejsce wykonania uregulowanego w art. 453 k.c. Sąd zwrócił uwagę, że mimo przedłożenia przez powódkę postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r., III Ns 844/06, Sąd oddalił wnioski o wpis w Kw nr (...) jako jedynego właściciela, gdyż nieruchomość objęta była wspólnością łączną wspólników spółki cywilnej. W takiej sytuacji strony postanowiły inaczej doprowadzić do wzajemnego rozliczenia, tj. poprzez wniesienie praw do ww. nieruchomości pozostających w ramach spółki cywilnej do utworzonej przez powódkę (...) sp. z o.o.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na treść pełnomocnictwa pozwanego, które wskazuje, że dotyczy przeniesienia prawa własności, do nieruchomości położonej w S. przy Al. (...). Treść pełnomocnictwa powódki była analogiczna. Tymczasem w dniu 20 października 2006 r. w oparciu o ww. pełnomocnictwa reprezentujący strony adwokaci zawarli aneks do aktu założycielskiego (...) spółki z o.o., w którego treści wskazali, że 11.200 udziałów po 50 zł o wartości 560.000 zł w (...) spółce z o.o. strony niniejszego procesu obejmują na zasadzie wspólności łącznej wspólników spółki cywilnej i pokrywają te udziały w całości wkładem niepieniężnym w postaci prawa użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) i własności tam znajdującego się budynku stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności położonych w S. przy Alei (...). Sąd zwraca zatem uwagę na wyraźny brak konsekwencji między treścią pełnomocnictwa, a treścią aneksu do aktu założycielskiego ww. Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w tym dowód z przesłuchania powódki wskazują zdaniem Sądu Okręgowego, że kwestia przekształcenia prawa użytkowania wieczystego posiadanych przez strony nieruchomości była wielokrotnie podejmowana, stąd uznał, że wiedziała ona, iż od 26 maja 2003 r., to jest od daty decyzji przekształceniowej, która jest aktualnie decyzją ostateczną,

prawo użytkowania wieczystego ww. działki gruntu zastąpione zostało prawem własności. W tej sytuacji w ocenie Sądu nie sposób uznać za prawdziwe twierdzenie, że powódka pozostawała w nieświadomości zmiany charakteru przysługującego jej prawa do nieruchomości. Zwłaszcza, że skoro przekształcenia następowały odpłatnie, to powódka musiałaby się zorientować, że corocznie uiszczane opłaty nie odpowiadają tym, jakie należałyby się od użytkowania wieczystego. W tej sytuacji Sąd uznał, że w dacie wydania postanowienia o podziale majątku, stronom wiadomym było, że treść ksiąg wieczystych nie odpowiada stanowi prawnemu. Mimo to strony podały Sądowi prowadzącemu postępowanie o podział majątku nieprawdziwe informacje, na podstawie których Sąd dokonał ustalenia składników majątku, które miały zostać podzielone.

W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie brak było podstaw do zastosowania regulacji art. 5 k.c. Pozwany prowadzi postępowanie egzekucyjne w oparciu o prawomocne orzeczenia zaopatrzone w klauzulę wykonalności, a sąd w oparciu o normę art. 840 k.p.c. nie ma uprawnienia do weryfikowania merytorycznej słuszności orzeczenia sądowego będącego tytułem egzekucyjnym Sąd zaś nie dostrzega naruszenia zasad współżycia społecznego w takim zakresie, w jakim pozwany prowadzi egzekucję mając świadomość, że tytuł egzekucyjny powstał w oparciu o nieprawdziwe informacje przekazane Sądowi. Taką świadomość miał zarówno pozwany jak i powódka. Oceniał, że podjęte przez pozwanego działania zmierzające do uzgodnienia treści ksiąg wieczystych trzech nieruchomości same w sobie mają charakter pozytywny. Niezgodność wszelkich rejestrów z rzeczywistością ogranicza bezpieczeństwo obrotu prawnego. Sąd I instancji mając na uwadze treść art. 316 § 1 zd.1 k.p.c. ocenił, że powódka oparła, co najmniej w znacznej części swoje roszczenia na hipotetycznym stanie faktycznym, który może się zrealizować w przypadku gdyby powództwa o uzgodnienie treści ksiąg wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym okazały się uzasadnione i pozwany faktycznie zostałby ujawniony w tych księgach jako współwłaściciel nieruchomości wymienionych w postanowieniu Sądu Rejonowego w Szczecinie z 28 kwietnia 2006 roku, do których prawa miały przypaść w wyniku podziału majątku wspólnego stron, powódce. Są to jednak zdarzenia przyszłe i już z tej tylko przyczyny nie mogą stanowić podstawy faktycznej dla rozstrzygnięcia Sądu. Nadto, skoro sama powódka, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, podjęła działania zmierzające do podważenia, na chwilę obecną jedynie decyzji przekształceniowej Prezydenta Miasta S. z 26 maja 2003 roku, to uznać należy, że uzgodnienie treści ksiąg wieczystych jest nie tylko zdarzeniem przyszłym, lecz również w coraz wyższym stopniu niepewnym. Jest to kolejna przesłanka dla której Sąd nie może brać pod uwagę faktu wytoczonych przez pozwanego powództw i zakładać już w chwili obecnej, jakiej treści orzeczenia w nich zapadną i jakiego rodzaju skutki prawne za sobą pociągną, także w sferze obowiązku zapłaty wynikającego z punktu trzeciego postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z 28 kwietnia 2006r. w sprawie III Ns 844/06.

Powódka zgodnie z treścią w/w postanowienia obowiązana była zapłacić pozwanemu 778.000 zł, a bezspornie nie uczyniła tego. Rozliczenia miały przyjąć inną postać, tj. pozwany miał nabyć udziały w utworzonej przez powódkę spółce. Strony faktycznie aneksowały akt erekcyjny (...) sp. z o.o. tak, pozwany stał się jego udziałowcem. Jednak zdaniem Sądu, udziały jakie objął pozwany w spółce za prawa do nieruchomości wskazane w ust. pierwszym pkt 2 postanowienia z 28 kwietnia 2006r., nie odpowiadały kwocie 400.000 zł, lecz 280 000 zł (1/2 z 560 000 zł - k. 36), a nadto prawo opisane w aneksie do aktu założycielskiego nie istniało w dacie aneksowania. Nie sposób zatem w ocenie Sądu I instancji uznać, że powódka spełniając w miejsce wykonania zobowiązania zapłaty inne świadczenie zwolniła się z zobowiązania zapłaty do kwoty 400.000 zł.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

Orzeczenie o kosztach oparto na art. 98 § 1 k.p.c.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się powódka wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych. Jednocześnie wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów dołączonych do apelacji.

Zaskarżonemu orzeczeniu apelująca zarzuciła:

a) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym wyrażającą się w ustaleniu, że:

- pozwany w latach 1997/1998 składał do Sądu wieczystoksięgowego wnioski, które podpisywał również w imieniu powódki, gdy tymczasem analiza dokumentów znajdujących się na kartach 27, 29 i 54 księgi wieczystej KW nr (...) wyraźnie wskazuje, że pozwany podrabiał podpisy powódki a nie występował jako J. S. w imieniu M. S.,
- powódka samodzielnie wypełniła część dokumentacji związanej z przekształcaniem praw użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności bez wskazania o jaką część dokumentacji chodzi, w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy pozwalał jedynie wymienić dwa wnioski o przekształcenie tego prawa (dotyczący K., czego powódka nie kwestionowała) oraz S., co do którego to dokumentu wskazywała, że nie miała informacji o jego złożeniu do Urzędu Miasta S. przez pozwanego,
- decyzja w zakresie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w C. w prawo własności została wydana na podstawie wniosku stron, w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy, wyraźnie wskazują na fakt, że podpisy powódki na tym dokumencie został podrobiony przez pozwanego,
- po przekształceniu prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w C. w prawo własności strony wniosły o rozłożenie opłaty na 5 lat, w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy, w tym dokument w postaci odwołania od decyzji przekształceniowej w zakresie sposobu i terminu zapłaty oraz zeznania stron wyraźnie wskazują na fakt, że podpis powódki na tym dokumencie został podrobiony przez pozwanego,
- w latach 2014 i 2015 przeciwko pozwanemu prowadzone było postępowanie karne w związku z oskarżeniem go przez powódkę o podrobienie jej podpisu na wniosku o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w Cisowie w prawo własności, które miało zostać umorzone z uwagi na przedawnienie karalności czynu, w sytuacji gdy akta sprawy DS. 6/15 nie dotyczą postępowania przekształceniowego tylko zamierzenia inwestycyjnego polegającego na zabudowie jednej z działek,
- spłata opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy al. (...) w prawo własności została zabezpieczona wpisem hipoteki przymusowej, w sytuacji gdy informacja o tej hipotece znajduje się wyłącznie w treści decyzji przekształceniowej Prezydenta Miasta S. z dnia 26 maja 2003 r i nigdy nie została ujawniona w księdze wieczystej nieruchomości,
- wniosek o rozłożenie na raty opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy al. (...) w prawo własności został opatrzony dwoma podpisami bez wskazania przez kogo podpisy zostały nakreślone, podczas gdy analiza dokumentów znajdujących się w aktach postępowania przekształceniowego wskazuje, że pozwany podrobił na tym dokumencie podpis powódki,
- strony postępowania uzgodniły, iż pozwany będzie pobierał przez 2 lata czynsz z nieruchomości, które zostaną wniesione do spółki z o.o., jaką miała zawiązać powódka, w kontekście czynienia takich ustaleń jeszcze przed złożeniem przez powódkę wniosku o podział majątku wspólnego małżonków, w sytuacji gdy zgromadzony w aktach spraw) materiał dowodowy w szczególności zeznania świadka I. S. oraz przesłuchanie powódki dobitnie wskazywały, że kwestia ta została ustalona po założeniu przez powódkę tejże spółki z o.o.,
- w 2009 roku powódka stawiała się w Urzędzie Miasta S. z własnej inicjatywy z uwagi na przerwę w uiszczaniu raty opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy al. (...) w prawo własności, w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy, w szczególności zeznania świadka M. K. (1) oraz przesłuchanie M. S. nie wyjaśniało tej kwestii w sposób tak kategoryczny,
- powódka nie poinformowała swego pełnomocnika, a wcześniej Sądu w związku ze sprawą 111 Ns 844/06 o przekształceniu prawa użytkowania części nieruchomości w prawo własności, w sytuacji gdy analiza materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym dokumentów związanych z przekształceniem

nieruchomości w C. oraz w S. wyraźnie wskazuje na fakt, iż powódka w ogóle nie wiedziała, w odróżnieniu do pozwanego, o fakcie przekształcenia tychże nieruchomości w dacie występowania z wnioskiem w sprawie III Ns 844/06, wydawania przez Sąd postanowienia z dnia 28 kwietnia 2006 roku, a nawet zakładania spółki z o.o.;

b) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów czyniąc ją dowolną, wyprowadzając z zebranego materiału dowodowego nielogiczne wnioski oraz ustalenia sprzeczne z treścią tych dowodów i doświadczeniem życiowym;

c) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 157 § 1 k.p.c. i art. 158 § 1 k.p.c. poprzez powoływanie jako dowody na których się oparł Sąd, w postaci protokołów pisemnych, w sytuacji, gdy jeżeli z posiedzenia jawnego sporządza się protokół za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk dowodem winien być ów właśnie protokół;

d) naruszenie art. 453 k.c. poprzez uznanie, że mimo ustaleń z pozwanym odnośnie wspólnego (jako wspólnicy spółki cywilnej) wniesienia aportem, do uprzednio założonej przez powódkę sp. z o.o., nieruchomości położonej w S. przy al. (...) i objęcia w zamian udziałów w tejże Spółce z o.o., nie doszło do spełnienia przez powódkę innego świadczenia w miejsce wykonania obowiązku zapłaty kwoty 400.000 złotych wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 roku (III Ns 844/06), a w efekcie że nie doszło w tym zakresie do wygaśnięcia roszczenia pozwanego;

e) art. 17 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez kwestionowanie skuteczności wniesienia aportem do sp. z o.o. utworzonej przez powódkę nieruchomości położonej w S. przy al. (...), mimo tego że na podstawie rzeczowego przepisu domniemywa się, że dane wpisane do rejestru są prawdziwe,

f) art. 65 k.c. poprzez zaniechanie jego zastosowania i opieranie się wyłącznie o literalną treść pełnomocnictwa z dnia 19 października 2006 roku (Rep. A nr (...)), na którego podstawie pełnomocnik pozwanego uczestniczył w czynnościach aneksowania aktu założycielskiego spółki z o.o. i wniesienia aportu do tejże spółki w postaci nieruchomości położonej w S. przy al. (...).

W uzasadnieniu apelacji powódka rozwinęła tak postawione zarzuty wskazując w szczególności, że w części uzasadnienia skarżonego wyroku poświęconej ustaleniom stanu faktycznego znajduje się szereg ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, które to ustalenia następnie rzutowały nie tylko na roztrząsanie przez Sąd materiału dowodowego, ale samo rozstrzygnięcie sprawy. Zarzuciła m.in., że Sąd I instancji błędnie ustalił, że powódka nie poinformowała swego pełnomocnika, a wcześniej Sądu w związku ze sprawą III Ns 844/06 o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego części nieruchomości w prawo własności, w sytuacji gdy analiza materiału dowodowego, w tym dokumentów związanych z przekształceniem nieruchomości w C. oraz w S., wyraźnie wskazuje na fakt, iż powódka nie wiedziała, w odróżnieniu do pozwanego, o fakcie przekształcenia tychże nieruchomości w dacie zarówno występowania z wnioskiem w sprawie III Ns 844/06. wydawania przez Sąd postanowienia z dnia 28 kwietnia 2006 roku, jak i zakładania spółki z o.o. Powódka nie uczestniczyła bowiem w tych postępowaniach, a wiedzę o nich powzięła dopiero w zakresie nieruchomości w S. w 2009 roku, zaś w C. z chwilą powzięcia wiedzy o wytoczeniu przez pozwanego procesu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym dla tej nieruchomości.

Podnosząc zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. apelująca podkreśliła, że jej zdaniem analiza uzasadnienia skarżonego wyroku pozwala stwierdzić, że Sąd I Instancji nie dokonał wnikliwej i trafnej oceny przedstawionych w sprawie dowodów, a co za tym idzie błędny był wniosek jurydyczny Sądu, iż powództwo zasługuje na oddalenie. Sąd w sposób rażąco sprzeczny z doświadczeniem życiowym i logicznym rozumowaniem przyjął, że powódka miała wiedzę o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w S. i C. w prawo własności i nie poinformowała o tym fakcie swojego pełnomocnika inicjującego postępowanie w sprawie III Ns 844/06, ani Sądu przed wydaniem postanowienia z dnia 28 kwietnia 2006 r. Wszak to powódka miała być beneficjentką tego postępowania, w zamian za zapłatę określonej kwoty pieniężnej ustalonej przez Sąd, miała przejąć we władanie wszystkie składniki majątkowe. Logicznym w takim wypadku zdaje się, że gdyby miała wiedzę odnośnie faktu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności nie ukrywałaby tego faktu. W ocenie skarżącej sprzecznie z zasadami

logiki Sąd uznał również, że skoro przekształcenia następowały odpłatnie to powódka musiała się zorientować, że corocznie uiszczane opłaty nie odpowiadają tym, jakie należałyby się od użytkownika wieczystego. Sąd nie zakwestionował przy ustalaniu stanu faktycznego, że pozwany po wniesieniu w 2006 roku do założonej przez powódkę spółki z o.o. nieruchomości położonej w S. przy al. (...) wydzierżawiał od spółki wszystkie jej nieruchomości i pobierał z nich pożytki, z których pokrywał m.in. opłaty za przekształcenie użytkownika wieczystego w prawo własności. Zatem w latach 2006-2009 powódka nie regulowała żadnych zobowiązań czy to z tytułu użytkownika wieczystego czy też rat za przekształcenie. Dopiero po wypowiedzeniu umowy dzierżawy pozwanemu i przejęciu kontroli nad nieruchomościami w 2009 roku spółka otrzymała dokument wskazujący na albo aktualną wysokość raty za przekształcenie albo zaległe raty. To w związku z tym dokumentem powódka udała się do Urzędu.

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 453 k.c. powódka podniosła, że z treści aneksu do aktu założycielskiego spółki, na mocy którego obok powódki właścicielem w tejże spółce stał się pozwany oraz z treści aneksu do umowy przeniesienia nieruchomości na tę spółkę z o.o. wyraźnie wynika, że były czynione ustalenia odnośnie zmiany sposobu wykonania obowiązku stwierdzonego kwestionowanym tytułem wykonawczym i zostały zrealizowane. Nadmienila, że pozwany do chwili obecnej jest współwłaścicielem udziałów w rzeczowej spółce, do której wniesiono aportem opisywaną wyżej nieruchomość położoną w S. przy al. (...), a w ramach posiadanych przezeń udziałów pośrednio jest współwłaścicielem nie tylko majątku spółki w postaci nieruchomości położonej w S. przy Al. (...), ale wszelkich innych nieruchomości stanowiących własność spółki. W ocenie skarżącej, skoro pozwany zgodził się z propozycją powódki objęcia udziałów w spółce z o.o. w zamian za wniesienie wspólnie z powódką aportu o niższej wartości niż ustalono to w postanowieniu Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 roku (III Ns 844/06), musiał traktować to jako świadczenie ekwiwalentne, inaczej nie przystałby na tę propozycję.

Wskazując na zarzut naruszenia art. 17 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym apelująca podniosła, że mimo wyrażonego w ustępie 1 tego przepisu domniemania, że dane wpisane do rejestru przedsiębiorców są prawdziwe, sąd kwestionuje skuteczność wniesienia nieruchomości położonej w S. przy al. (...) aportem do sp. z o.o. W ocenie powódki, niezależnie od oceny treści pełnomocnictw udzielonych przez strony procesu pełnomocnikom celem aneksowania aktu założycielskiego spółki z o.o. oraz umowy przeniesienia nieruchomości, faktem jest, że aport został do tejże spółki skutecznie wniesiony, a co za tym idzie powódka zrealizowała swe pierwotne zobowiązanie korzystając z instytucji przewidzianej w art. 453 k.c. Podkreśliła, że kwestia bezskuteczności wniesienia spornej nieruchomości aportem do spółki z o.o., nie została stwierdzona ani w ramach jakiegokolwiek postępowania rejestrowego przez sąd rejestrowy ani w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Wreszcie skarżąca zarzuciła, że Sąd I instancji dopuścił się naruszenia art. 65 k.c., poprzez zaniechanie jego zastosowania i oparcie się tylko o literalną treść pełnomocnictwa z dnia 19 października 2006 r. (Rep. A nr (...)), na którego podstawie pełnomocnik pozwanego uczestniczył w czynnościach aneksowania aktu założycielskiego spółki z o.o. i umowy przeniesienia nieruchomości położonej w S. przy al. (...). Nie zgłębił bowiem kwestii tego co miało być przedmiotem pełnomocnictwa udzielonego przez pozwanego, zwłaszcza że powódka wyraźnie wskazywała, że była przekonana, iż zapis o własności nieruchomości dotyczył samego budynku posadowionego na gruncie położonym w S. przy al. (...), który był posadowiony na gruncie pozostającym w wieczystym użytkowaniu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki częściowo doprowadziła do zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z regulacji tej wynika, że postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy. Oznacza to z kolei, że wyrok sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych poprzedzonych ponowną oceną materiału procesowego.

Wykonując ten obowiązek Sąd Apelacyjny dokonał własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego i w jej wyniku stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) w zakresie istotnym dla ustalenia istnienia przyczyn pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd odwoławczy ustalenia Sądu Okręgowego czyni częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania w tej części uzasadnienia.

Ewentualne uściślenia i odwołanie się do konkretnych fragmentów materiału procesowego istotnych dla rozstrzygnięcia zostaną przedstawione przy omawianiu poszczególnych zarzutów apelacyjnych.

Z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia wyeliminować należało te ustalenia które dotyczyły zachowania się stron w toku postępowania administracyjnego dotyczącego przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności i oceniane świadczyć miały o wiedzy powódki o tym przekształceniu posiadanej jeszcze przed powstaniem tytułu egzekucyjnego. Okoliczności te, jak zostanie wyjaśnione niżej nie mają bowiem znaczenia dla orzeczenia o żądaniach pozwu.

Trafne i nie wymagające pogłębienia są też wywoły Sąd I instancji dotyczące kwalifikacji prawnomaterialnej roszczenia poddanego pod osąd oraz znajdujących zastosowanie w sprawie dla oceny tego roszczenia norm prawnych. Odmienne rozstrzygnięcie sporu wynika z dokonania przez Sąd Apelacyjny innej oceny zasadności zarzutów powódki wobec tytułu wykonawczego opartych o normę art. 453 k.c.

Syntetyzując ocenę prawną przypomnieć należy, że powódka domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r., sygn. akt III Ns 844/06, wydanego w sprawie z wniosku M. S. z udziałem J. S. o podział majątku wspólnego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 23 marca 2009 r., jak również wydanego w oparciu o w/w orzeczenie tytułu wykonawczego oznaczonego nr „2”. Wobec przedstawionej w pozwie podstawy faktycznej żądanie to podlega ocenie prawnej na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., Dla uzasadnienia żądania powódka podniosła bowiem zarzuty oparte o twierdzenie o wygaśnięciu wierzytelności stwierdzonej tytułem (w zakresie ujętego w jego punkcie III. sentencji obowiązku zapłaty kwoty 788.000 zł tytułem podziału majątku wspólnego).

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

W orzecznictwie ugruntowało się stanowisko, zgodnie z którym, z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której zostało wydane. W związku z tym podstawą powództwa opozycyjnego skierowanego przeciwko sądowemu tytułowi egzekucyjnemu mogą być tylko twierdzenia wskazujące, że po zamknięciu rozprawy poprzedzającej wydanie orzeczenia nastąpiły okoliczności, wskutek których zobowiązanie wygasło z powodu wykonania lub z innych przyczyn albo nie może być egzekwowane. Nie mogą być podstawą takie powództwa zarzuty skierowane przeciwko orzeczeniu, zmierzające do zmiany jego treści (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 października 1968 r., III CZP 86/68, oraz orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 1937 r., C III 357/35 oraz z dnia 2 kwietnia 1962 r., 2 CR 549/61).

Zobowiązany z tytułu wykonawczego nie ma więc możliwości kwestionowania w sprawie z powództwa przeciwegzekucyjnego ustaleń faktycznych i prawnych poczynionych w postępowaniu, w którym tytuł wykonawczy został wydany. Przeciwnie przyjęcie stanowiłoby niedopuszczalną kontynuację prawomocnie zakończonych już postępowania o zapłatę, gdyż sąd rozpoznający to postępowanie orzekałby o istnieniu obowiązku płatniczego na dzień wydania orzeczenia stwierdzającego zobowiązanie, a nie na czas, w jakim dłużnik wystąpił z roszczeniem opartym

na przepisie art. 840 k.p.c. W przypadku orzeczeń sądowych podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego może być zatem jedynie podstawa ujęta w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i to wyłącznie wówczas, gdy zdarzenie powodujące wygaśnięcie zobowiązania lub niemożność jego egzekwowania, nastąpiły po wydaniu tego wyroku, a ściślej, po zamknięciu rozprawy (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, LEX nr 1227607).

Innymi słowy Sąd rozpoznający niniejszą sprawę jest stosownie do treści art. 365 §1 k.p.c. związany kwestionowanym orzeczeniem. Nie można więc opierać powództwa z art. 840§1 pkt. 2) k.p.c. o twierdzenia dotyczące merytorycznej wadliwości rozstrzygnięcia będącego podstawą kwestionowanego tytułu wykonawczego.

W tym kontekście dostrzec należy, że powództwo w niniejszej sprawie oparte zostało o dwojaką argumentację. Powódka kwestionuje bowiem tytuł w części dotyczącej obowiązku spłaty wartości odpowiadającej udziałowi pozwanego w prawie do nieruchomości przy ul. (...) w S., powołując się na wygaśnięcie zobowiązania określonego tytułem wykonawczym wskutek spełnienia w jego miejsce innego świadczenia (uzyskania przez powoda w zamian za udziały w prawie do nieruchomości objętej postanowieniem działowym, udziałów w spółce z o.o.).

W pozostałym zakresie powództwo opiera się o twierdzenia dotyczące niełojalnego działania pozwanego zmierzającego (przy wykorzystaniu zdarzeń prawnych sprzed wydania postanowienia działowego nie ujawnionych przez strony sądowi dokonującemu podziału) do podważenia skutków prawomocnego postanowienia działowego jedynie części dotyczącej rozstrzygnięcia o przysądzeniu praw do nieruchomości i egzekwującego jednocześnie pozostające w ścisłym związku z podważanym rozstrzygnięciem orzeczenie o spłacie.

Próba ta dokonywana jest przez pozwanego w drodze powództw o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym opartych o żądanie ujawnienia pozwanego jako współwłaściciela nieruchomości mimo treści prawomocnego postanowienia podziałowego przyznającego prawo użytkowania wieczystego do tych składników majątkowych powódce z obowiązkiem spłaty.

W tej części swojej argumentacji w istocie powódka nie powołuje się na zdarzenia wpływające na istnienie obowiązku spłaty określonego postanowieniem działowym które miałyby miejsce po wydaniu orzeczenia, lecz jedynie na obecne zachowanie pozwanego wykorzystujące zdarzenia sprzed daty wydania orzeczenia działowego (przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności) niepodniesione przez strony w postępowaniu działowym i prowadzące do tego, że treść postanowienia w zakresie ustalenia majątku wspólnego (ustalenie istnienia w tym majątku prawa użytkowania wieczystego) nie odpowiadała już treści rzeczywistych stosunków majątkowych między małżonkami (którzy byli już w tym czasie współwłaścicielami nieruchomości). Zatem opiera się w tym zakresie powódka o twierdzenie że orzeczenie podziałowe w części znoszącej wspólność majątku małżeńskiego jest oparte o wadliwe ustalenia faktyczne, a pozwany stara się z tej wady wywodzić skutki w innych postępowaniach i rości sobie prawa współwłaścicielskie do poszczególnych nieruchomości co (w domyśle) rzutować powinno wyłączeniem obowiązku zapłaty należności zasądzonej przez Sąd Rejonowy tytułem spłaty.

Obie opisane grupy argumentów należało rozważać odrębnie.

Wskazując na okoliczność wygaśnięcia zobowiązania objętego kwestionowanym tytułem wykonawczym w następstwie datio in solutum powódka twierdziła, że miało do tego dojść na skutek spełnienia świadczenia na rzecz pozwanego. Przy czym spełnienie owego świadczenia miało nastąpić nie w drodze zapłaty (tj. w sposób odpowiadający treści tytułu wykonawczego), lecz zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez strony, poprzez spełnienie na rzecz pozwanego w to miejsce innego świadczenia, tj. poprzez umożliwienie objęcia przez pozwanego udziałów w spółce z o.o. (założonej pierwotnie jednoosobowo przez powódkę) w zamian za wkład niepieniężny w postaci praw do nieruchomości przy Al. (...).

Z ujawnionego w tym postępowaniu materiału dowodowego wynikało jednoznacznie, iż postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2006 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie, w sprawie o sygn. akt III Ns 844/06, ustalił skład majątku wspólnego stron, w tym m.in., że w jego skład wchodzi prawo wieczystego użytkowania nieruchomości zabudowanej budynkiem usługowo – handlowo – mieszkaniowym położonym w S. przy Al. (...) (Kw nr (...)) o wartości 800.000

zł. Podzielił majątek stron o łącznej wartości 1.556.000 zł w ten sposób, że przyznał na wyłączną własność powódki wszystkie składniki majątku wspólnego małżonków (w tym opisaną wyżej nieruchomość) z obowiązkiem spłaty tytułem wyrównania wartości udziałów w majątku wspólnym na rzecz pozwanego w kwocie 778.000 zł, w tym 400.000 zł z tytułu utraty udziału w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej przy al. (...).

W postępowaniu wieczystoksięgowym, dotyczącym ujawnienia praw powódki do tej nieruchomości w następstwie orzeczenia o podziale majątku, Sąd Rejonowy ustalił jednak, że nieruchomość ta nie była objęta wspólnością majątkową małżeńską stron, lecz stanowiła współwłasność powódki i pozwanego na zasadzie wspólności łącznej współników spółki cywilnej (...). Z tej też przyczyny postanowieniem z dnia 6 października 2006 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie oddalił wniosek powódki M. S. o wpis w dziale II księgi wieczystej nr (...) jako jedyne go właściciela nieruchomości oraz wykreślenia pozwanego J. S..

W dniu 12 października 2006 r. powódka założyła spółkę (...) sp. z o.o., do której aportem wniosła wszystkie nieruchomości przyznane na jej rzecz postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r. wydanym w sprawie o podział majątku.

Następnie w dniu 20 października 2006 r. doszło do aneksowania aktu założycielskiego założonej przez powódkę spółki w wyniku czego, pozwanemu jako współnikowi spółki cywilnej przypadły prawa do 11.200 udziałów w spółce o łącznej wartości 560.000 zł (50 zł każdy udział) w zamian za wniesienie aportem do spółki prawa wieczystego użytkowania nieruchomości położonej przy Al. (...) w S..

Punktem wyjścia dla oceny znaczenia czynności w postaci zmiany aktu założycielskiego spółki dokonanej w dniu 20 października 2006 (a w istocie zawarcia umowy spółki z o.o. między stronami) musi być wykładnia oświadczeń stron dokonana zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 65 k.c. .

Ściślej rzecz ujmując zbadać należy, czy genezą zawarcia tej umowy było porozumienie stron co do umorzenia zobowiązania wynikającego z tytułu wykonawczego w części dotyczącej nieruchomości wnoszonej aportem do spółki.

Ustalić należy więc na tej podstawie, czy między czynnościami, na które składa się zmiana umowy (aktu założycielskiego) spółki i objęcie w niej udziałów przez pozwanego a treścią obowiązków powódki wynikających z tytułu wykonawczego zachodzi związek funkcjonalny, o którym mowa w art. 453 k.c. (a zatem czy można uznać za udowodnione, że wolą stron umowy z dnia 20 października 2006 było umorzenie zobowiązania do spłaty określonego tytułem wykonawczym w całości lub w części).

Według art. 65 §1 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje.

Zgodnie z art. 65 §2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Wielokrotnie już wskazywano w literaturze i orzecznictwie, że tekst umowy (sporządzonej w formie pisemnej lub dokumentowej) jest podstawą dla ustalenia rzeczywistej treści i znaczenia składanego w tej formie oświadczenia. Tym niemniej sporne postanowienie należy odczytywać, biorąc pod uwagę tekst całego dokumentu i kontekst sytuacyjny (okoliczności, w jakich oświadczenia woli były składane). Istotne z tej perspektywy są więc cele, jakie strony zamierzały (zgodnie) osiągnąć zgadzając się na poszczególne postanowienia umowne.

W przypadku umów celem procesu wykładni jest więc odtworzenie znaczenia jakie obie strony nadawały składanemu oświadczeniu woli w momencie jego wyrażania (subiektywny wzorzec wykładni). Sformułowanie art. 65 § 2 k.c. wskazuje wyraźnie, że badanie nie może ograniczać się do analizy dosłownego brzmienia umowy, lecz musi objąć wszystkie okoliczności umożliwiające ocenę, jaka była rzeczywista wola umawiających się kontrahentów. Wskazuje się w orzecznictwie, że proces ustalania treści umowy powinien przebiegać według reguł wykładni kombinowanej. Gdyby się okazało, że nie da się stwierdzić, jak strony rozumiały sporne postanowienia umowy w chwili jej zawarcia, sąd powinien ustalić ich znaczenie według wzorca obiektywnego, opartego o założenie, że zastosowanie reguł z art. 65 § 1 k.c. nakazuje otoczyć ochroną adresata oświadczenia woli, który przyjął je, określając jego treść przy zastosowaniu

starannych zabiegów interpretacyjnych. Sąd, kierując się wynikającymi z art. 65 k.c. dyrektywami wykładni umowy, powinien brać pod uwagę kontekst faktyczny, w którym projekt umowy uzgodniono i z uwzględnieniem którego ją zawierano. Zgodny zamiar stron wyraża się w uzgodnieniu istotnych okoliczności i określić go można jako intencję stron, co do skutków prawnych, jakie mają nastąpić w związku z zawarciem umowy (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20.01.2011 r., I CSK 193/10, i I CSK 173/10; z dnia 21.12.2010 r., III CSK 47/10 oraz z dnia 2.12.2010 r., II PK 134/10 Legalis). Dla wykładni oświadczenia zmierzającej do ustalenia rzeczywistej jego treści pomocna jest (na co także wskazywano już w judykaturze) również praktyka współpracy między stronami, jeśli pozwala ona na ustalenie jak strony rozumiały istotne postanowienia przed powstaniem sporu.

W świetle opisanych wyżej okoliczności faktycznych związanych z tym, iż powódka pomimo stwierdzonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r. obowiązku spłaty na rzecz pozwanego z tytułu podziału nieruchomości położonej przy Al. (...), nie nabyła wyłącznych praw do tej nieruchomości, jako spójne, logiczne i wiarygodne jawiły się wyjaśnienia powódki, iż uzgodnionym między stronami celem czynności w postaci aneksowania aktu założycielskiego spółki i objęcia przez pozwanego udziałów w spółce założonej przez powódkę – w zamian za wniesienie aportem do spółki praw do w/w nieruchomości - było właśnie uskutecznienie wcześniejszej zaszłości powstałej pomiędzy stronami w wyniku dokonanego sądowego podziału majątku wspólnego stron, które objęło swym zakresem także składnik majątkowy, który jak się okazało, nie był objęty wspólnością majątkową małżeńską stron. Z wiarygodnych zeznań powódki, znajdujących potwierdzenie także w zeznaniach świadka I. S. (córkę stron), wynikało wprost, że uzyskanie przez pozwanego udziałów w spółce (...) z o.o. założonej przez powódkę miało być tym walorem majątkowym, w zamian za który pozwany rozporządził nieruchomością zgodnie z wolą powódki, a zatem niewątpliwie miało na celu wywiązanie się z postanowienia działowego. Innymi słowy, w zamian za udział w prawie do nieruchomości, za którą zgodnie z postanowieniem sądu miało otrzymać spłatę w kwocie 400.000 zł, faktycznie zgodnie z wolą stron otrzymał udziały w spółce.

Umowę ułożoną w kontekście opisywanym przez powódkę, należy więc oceniać za mającą stanowić podstawę wygaśnięcia zobowiązania stwierdzonego kwestionowanym tytułem wykonawczym,

Norma art. 453 k.c. stanowi, że jeżeli dłużnik w celu zwolnienia się z zobowiązania spełnia za zgodą wierzyciela inne świadczenie, zobowiązanie wygasa. Jednakże gdy przedmiot świadczenia ma wady, dłużnik obowiązany jest do rękojmi według przepisów o rękojmi przy sprzedaży.

Przepisem tym ustawodawca unormował sytuację w której dochodzi do umorzenia zobowiązania przez spełnienie przez dłużnika (za zgodą wierzyciela) świadczenia innego niż określone treścią stosunku prawnego. Instytucja ta tradycyjnie określana jest w nauce jako „świadczenie w miejsce wykonania” (*datio in solutum*). Świadczenie spełniane w celu umorzenia zobowiązania, stanowi tzw. surogat wykonania zobowiązania (J. Ciszewski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, LexisNexis 2014). Skuteczność tak powziętego porozumienia co do tego, że w miejsce dotychczasowego świadczenia dłużnik zaofiaruje inne świadczenie, a wierzyciel to świadczenie przyjmie, oparta jest na ogólnych wymaganiach, jakie są stawiane wobec ważności umów (J. Dąbrowa (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 852). Zgodą stron może tu być w zasadzie wyrażona przez każde zachowanie się stron, z którego wynika, nawet w sposób dorozumiany, zamiar umorzenia zobowiązania dotychczasowego (A. Kidyba (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, wyd. II, LEX 2014). W orzecznictwie przyjmuje się przy tym, że nie ma przeszkód, aby spełnienie świadczenia zastępczego prowadziło do częściowego wykonania zobowiązania, o ile strony w umowie o świadczenie w miejsce wykonania tak postanowiły. Takiego ułożenia wzajemnych stosunków art. 453 k.c. nie wyklucza, a umowa w tym przedmiocie mieści się w ramach swobody, o jakiej mowa w art. 353¹ k.c. (wyrok SN z dnia 15 września 2005 r., II CK 68/05, LEX nr 479353; tak również K. Zagrobelny (w:) Kodeks..., s. 824, wskazując, że w takiej sytuacji dotychczasowy stosunek zobowiązaniowy nie wygaśnie, jedynie zmniejszeniu ulegnie dług ciążyący na dłużniku).

Jako wywołującą skutki umarzające w części zobowiązanie do świadczenia pieniężnego wynikające z tytułu wykonawczego Sąd poczytał więc czynność w postaci objęcia przez pozwanego udziałów w spółce z o.o. której pierwotnie jednoosobową założycielką miała być powódka. Jak wynika z przedstawionej relacji powódki celem

dokonania tej czynności było zarazem umożliwienie wniesienia nieruchomości aportem do spółki i uzyskanie przez pozwanego korzyści w zamian za prawa do tej nieruchomości. Czynności te dokonywano przy świadomości stron co do motywów rozstrzygnięcia Sądu wieczystoksięgowego wskazującego na bezskuteczność orzeczenia działowego w części dotyczącej tej nieruchomości (o czym świadczą choćby fakty konsultacji sytuacji faktycznej po tym orzeczeniu z prawnikami). W świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego okoliczności te pozwalają na przyjęcie, że przed zawarciem umowy zmieniającej umowę spółki z o.o. strony doszły do porozumienia, że korzyść uzyskania przez pozwanego (udziały w spółce) stanowić będzie zapłatę za jego prawa do nieruchomości przy ul (...) a zatem będzie ekwiwalentem świadczenia wynikającego z treści postanowienia działowego.

Należy mieć bowiem na względzie to, że w świetle aneksu do aktu założycielskiego spółki z o.o. pozwany uzyskał przysporzenie (udziały w spółce z o.o. stanowiące prawo majątkowe). Przysporzenie to zostało uzyskane formalnie w zamian za wkład niepieniężny w postaci udziałów w prawie do nieruchomości przy ul (...). Z drugiej strony powódka była zobowiązana do spłaty na rzecz pozwanego kwoty 400.000 zł w zamian za uzyskane w wyniku rozstrzygnięcia działowego całości praw do tej samej nieruchomości. Geneza czynności która doprowadziła do uzyskania tego przysporzenia wiąże się nierozdzielnie z rozstrzygnięciem działowym (a ściślej – uznaniem przez Sąd wieczystoksięgowy że rozstrzygnięcie to nie wywołało skutków w płaszczyźnie prawa rzeczowego). Właśnie w celu swoistej konwalidacji skutków błędnego ustalenia statusu prawnego nieruchomości (przynależności do majątku małżeńskiego) w toku postępowania podziałowego i umożliwienia powódce zadysponowania nieruchomością zgodnie z jej zamierzeniami gospodarczymi (wniesienia aportem do nowo kreowanej spółki z o.o.

Pozwany jak wynika z treści czynności bynajmniej nie zgodził się na wniesienie tej nieruchomości nieodpłatnie, lecz uzyskał za to świadczenie w postaci opisanego prawa majątkowego. Uzyskał to świadczenie mimo tego, że z treści postanowienia działowego wynika, iż w zamian za swoje prawa do nieruchomości miał uzyskać kwotę 400.000 zł. Nie wynika z materiału procesowego żadna przyczyna gospodarcza dla której pozwany miałby uzyskać kolejne świadczenie w zamian za te same prawa.

Poszukując więc związku między obowiązkiem spłaty wynikającym z rozstrzygnięcia działowego a czynnością w postaci objęcia udziałów w kapitale spółki z o.o. w zamian za prawa do tej samej nieruchomości, która została już przysądzona powódce prawokształtującym postanowieniem działowym, nie sposób sprawy oceniać inaczej jak to, że zamiast spłaty (świadczenia pieniężnego określonego postanowieniem działowym) pozwany uzyskał (za swoją zgodą) prawa do udziałów w spółce. W tym kontekście przyjąć trzeba, że strony przez omawiana czynność zmierzały zarazem do wywołania skutków z art. 453 k.c. w odniesieniu do tej części spłaty która odpowiadać miała w wyniku postępowania działowego prawom pozwanego do nieruchomości przy ul. (...) przysądzonym powódce.

Inna ocena prowadziłaby do wniosków nieracjonalnych i niesprawiedliwych – pozwalających pozwanemu na wykorzystanie orzeczenia działowego w celu uzyskania dodatkowego nieuzasadnionego wzbogacenia pozwanego kosztem powódki. Jako taka - wykładnia czynności między stronami, które doprowadziły do aneksu do aktu założycielskiego spółki - prowadziłaby więc do konsekwencji sprzecznych z zasadami współżycia społecznego a tym samym naruszałaby normę art. 65 §1 k.c.

Powyższe dobitnie świadczy o tym, że po wydaniu przez Sąd Rejonowy w Szczecinie postanowienia z dnia 28 kwietnia 2006 r. (III Ns 844/06) doszło do zawarcia przez strony ustnego porozumienia w zakresie objętego orzeczeniem o podział majątku wspólnego składnika majątkowego w postaci nieruchomości położonej w S. przy Al. (...) odnośnie innej realizacji obowiązku rozliczenia między stronami, aniżeli wynikałoby to z orzeczenia sądu. Zamiast otrzymać spłatę pieniężną z tytułu podziału tejże nieruchomości, pozwany (jako współnik spółki cywilnej) objął udziały w utworzonej przez powódkę spółce (...) Sp. z o.o. o wartości 560.000 zł (§ 6 lit. b/ aktu notarialnego z dnia 20 października 2006 r., rep. A nr (...)). Biorąc pod uwagę udział pozwanego w spółce cywilnej zasadnie wywodzi skarżąca że (ekonomicznie) przypadająca na rzecz pozwanego wartość nominalna praw do udziałów wynosiła 280.000 zł (do takiej części praw udziałowych miałby prawo w przypadku ustania stosunku spółki cywilnej).

Zgodzić należy się więc z apelującą, że na skutek działania przez strony powyższej czynności prawnej doszło zgodnie z art. 453 k.c. do wygaśnięcia zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym w zakresie obowiązku dokonania przez powódkę na rzecz pozwanego spłaty udziału w majątku wspólnym w zakresie tego składnika majątkowego (tj. nieruchomości położonej w S. przy al. (...)).

Mając więc na uwadze to, iż objęcie udziałów w spółce miało na celu dokonanie rozliczeń w zakresie objętego postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r. składnika majątkowego w postaci nieruchomości położonej w S. przy Al. (...), a tym samym dokonanie rozliczeń w zakresie stwierdzonego tym orzeczeniem sądu obowiązku powódki zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 400.000 zł z tytułu podziału majątku wspólnego, Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, iż zaistniały przesłanki uzasadniające w oparciu normę przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. pozbawienie wykonalności kwestionowanego tytułu wykonawczego w części co do kwoty 400.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 20 października 2006 r. (dzień objęcia udziałów w spółce (...) sp. z o.o. przez pozwanego, która to data wyznacza moment spełnienia przez powódkę zobowiązania na rzecz pozwanego).

Sąd odwoławczy nie podzielił argumentacji Sąd Okręgowego sprowadzającej się twierdzenia, że w sprawie nie mogło dojść do wygaśnięcia zobowiązania na podstawie art. 453 k.c. z uwagi na okoliczność tego, że przedmiot dokonanej przez strony czynności miał nie istnieć, nadto że wartość otrzymanego przez pozwanego świadczenia była nieadekwatna do wartości przysługującej mu wierzytelności stwierdzonej postanowieniem sądu w sprawie III Ns 844/06.

Odnośnie rzekomego nieistnienia przedmiotu, który pozwany miał otrzymać w wyniku czynności działanej w dniu 20 października 2006 r. – z uwagi na okoliczność, że w akcie notarialnym z dnia 20 października 2006 r., rep. A nr (...), wskazano, że przedmiotem czynności jest prawo użytkowania wieczystego do nieruchomości położonej w S. przy Al. (...), podczas gdy prawo to wcześniej zostało przekształcone w prawo własności - Sąd Apelacyjny wskazuje, że przedmiotem, który nabył pozwany w zamian za należne mu świadczenie wynikające z postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r., sygn.. akt III NS 844/06, nie było prawem do nieruchomości, lecz było to prawo udziałowe (udział w spółce). To prawo było kreowane z momentem aneksowania aktu założycielskiego spółki, a z chwilą zarejestrowania zmiany umowy spółki w KRS stawało się prawem pozwanego. Podnoszona zatem przez Sąd kwestia nie przystaje do transakcji, którą strony zawarły w dniu 20 października 2006 r. Zatem prawo nabyte przez pozwanego (udziały w spółce) powstało (ewentualnie w przypadku pokrycia udziałów wkładem niepieniężnym z wadą mogła powstać odpowiedzialność pozwanego względem spółki wynikająca z przepisów k.s.h.) Kwestia ta jednak nie ma znaczenia dla oceny zaszłości między stronami postępowania w kontekście żądań pozwu.

Już tylko marginalnie można zwrócić uwagę, że nie zostało w niniejszym postępowaniu wykazane, wbrew mylnemu zapatrywaniu Sądu Okręgowego, aby faktycznie prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy Al. (...) nie istniało. Wprawdzie istotnie dnia 26 maja 2003 r. Prezydent Miasta S. wydał decyzję w przedmiocie odpłatnego przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy al. (...), przysługującego stronom jako współnikom spółki cywilnej w prawo własności. Tym niemniej nie można tracić z pola widzenia tego, że w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz.U. z 2012r., poz. 83 t.j.) ustawodawca przewidział, że prawo użytkowania wieczystego przekształca się w prawo własności nieruchomości dopiero z dniem, w którym decyzja o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości stała się ostateczna. Z ujawnionego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji materiału dowodowego wynikało, że powódka od decyzji Prezydenta Miasta S. z dnia 26 maja 2003 r. wniosła odwołanie, zaś postępowanie w tym przedmiocie było zawieszona. Bacząc na ten fakt oraz okoliczność, że strony na etapie postępowania apelacyjnego nie wskazywały na dowody potwierdzające zakończenie postępowania w przedmiocie odwołania powódki, uznać należy, że brak jest podstaw do formułowania twierdzeń, iżby kwestionowana decyzja była ostateczna. Skoro na moment orzekania przez sąd w rozpatrywanej sprawie nie wiadomo czy rzeczywiście przedmiotowa decyzja administracyjna z dnia 26 maja 2003 r. jest ostateczna, to w konsekwencji nie można jednoznacznie przesądzać, że doszło do przekształcenia prawa wieczystego użytkowania w prawo własności przed zawarciem umowy z dnia 20 października 2006.

Dalej jako nietrafione jawić musiały się argumenty Sądu I instancji oscylujące wokół rzekomej nieadekwatności prawa otrzymanego przez pozwanego w wyniku objęcia udziałów w spółce w porównaniu do świadczenia jakie należało mu się na podstawie postanowienia w przedmiocie podziału majątku wspólnego.

Przed dokonaniem oceny prawnej ekwiwalentności świadczeń w odpłatnej umowie obligacyjnej, należy dokonać odpowiedniej, pogłębionej analizy charakteru prawnej takiej umowy, ustalić zasadnicze elementy jej treści (prawa i obowiązki stron) i cel gospodarczo-prawny. Analiza treści umowy powinna z kolei prowadzić do odpowiedniego, prawnego ujęcia i wyodrębnienia świadczeń obu stron, które zostają ze sobą powiązane (np. jedno ze świadczeń ma być "odpowiednikiem" świadczenia drugiej strony, art. 487 § 2 k.c.) w ramach określonej postaci stosunku obligacyjnego i mogą być poddane ocenie odnośnie do ich prawnej ekwiwalentności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2016 r., I CSK 570/15, LEX nr 2112303). W omawianym wypadku należy mieć na uwadze, że pozwany w zamian za udział w nieruchomości położonej w S. przy AL. (...) objął udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Prawo udziałowe, z uwagi na jego charakter prawny, nie może być oceniane tylko i wyłącznie w aspekcie wartości nominalnej wskazanej w treści czynności prawnej je kreującej – w tym wypadku wartość określona w umowie spółki cywilnej wynosiła 560.000 zł a więc była niższa od przyjętej w postanowieniu działowych wartości prawa użytkowania wieczystego wnoszonego tytułem aportu (800.000 zł).

Prawo udziałowe jest prawem zbywalnym, ma niezaprzeczalnie wartość rynkową (zbywczą). O jego faktycznej wartości nie decyduje więc wskazana w umowie spółki wartość nominalna, lecz wartość rynkowa.

Charakterystyczne jest też to, jest to prawo o charakterze złożonym (wynikają z udziału zarówno prawa majątkowe - np. prawo do udziału w zysku spółki, czy też do udziału w majątku polikwidacyjnym i uprawnienia organizacyjne – np. prawo głosu). Jeżeli strony same ustaliły, że w zamian za określony wkład wnoszony do spółki objęta zostanie określona liczba udziałów o nominalnej wartości, to nie można z góry uznać, że prawa uzyskane nie są ekwiwalentem wkładu bez dokonania analizy ogółu praw jakie pozwany uzyskał w związku z tym, iż stał się współnikiem spółki (...) sp. z o.o. KSH nie przewiduje też sankcji za zaniżenie wartości wkładu niepieniężnego poprzestając na określeniu odpowiedzialności współnika w przypadku zawyżenia tej wartości.

Nie bez znaczenia jest w tym kontekście okoliczność, iż zgodnie z art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z wyrażonej w cytowanym przepisie reguły swobody umów wprost wynika przyzwolenie ustawodawcy na samodzielne określenie przez strony w umowie zasad wzajemnych rozliczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2016 r., III CSK 414/15, LEX nr 2224609), w tym również określenia swych wzajemnych świadczeń w sposób nieekwiwalentny. Nieekwiwalentność sytuacji prawnej stron umowy nie wymaga przy tym co do zasady istnienia okoliczności, które by ją usprawiedliwiały, skoro stanowi ona wyraz woli stron (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 r., IC CSK 658/12, Lex nr 1365724). Skoro sam pozwany, co znamienne reprezentowany przy dokonywaniu czynności prawnej przez profesjonalnego pełnomocnika, zasadniczo godził się na to, że w zamian za udział w nieruchomości położonej w S. przy AL. (...) obejmuje (jako współnik spółki cywilnej) 11.200 udziałów w spółce utworzonej przez powódkę o wskazanej wartości nominalnej, a powódka jako strona tej umowy godziła się na takie rozwiązanie, to wola stron zgodnie z regułą wyrażoną w art. 353¹ k.c. musi być uszanowana.

Te wszystkie okoliczności uwzględnianie i oceniane łącznie przesądzały o trafności przyjęcia, że powództwo przeciwegzekucyjne strony powodowej częściowo, tj. w zakresie kwoty 400.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 20 października 2006 r., zasługiwało na uwzględnienie. Z tego też względu Sąd Odwoławczy zmienił zaskarżone w zakresie jego punktu I. o tyle, że pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2006 r. wydane w sprawie o sygn.. akt III Ns 844/06, zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 23 marca 2009 r., oraz wydany w oparciu o to samo orzeczenie tytuł wykonawczy oznaczony numerem 2, w części zasądzonej od powódki na rzecz pozwanego kwotę 400.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 października 2006 r.

W pozostałym zakresie, w jakim powódka domagała się pozbawienia wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego wykonalności w całości, jej żądanie jako niezasadne musiało zostać oddalone, a apelacja uznana za bezzasadną.

Skarżąca nie wykazała bowiem, aby w dalszym zakresie doszło do spełnienia przez nią na rzecz pozwanego świadczenia stwierdzonego postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 23 marca 2009 r., III Ns 844/06, w tym w szczególności, by do wygaśnięcia zobowiązania miało dojść w trybie art. 453 k.c.

Nadto wbrew zarzutom formułowanym przez apelującą, w sprawie nie zaistniały żadne takiego rodzaju okoliczności, które uzasadniałyby zastosowanie regulacji art. 5 k.c. i pozbawienie wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego z powołaniem się na zasady współzycia społecznego.

Zgodnie z art. 5 k.c., nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Zwrócić trzeba uwagę, że unormowanie art. 5 k.c. przelamuje podstawową zasadę porządku prawnego dotyczącą bezwzględnej ochrony prawnej praw podmiotowych, zatem przepis ten może być stosowany jako szczególny wyjątek, w sytuacji zaistnienia okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości. Przez zasady współzycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania. Przy ustalaniu ich znaczenia można odwoływać się do takich znanych pojęć, jak zasady słuszności, zasady uczciwego obrotu, zasady uczciwości czy lojalności. Aktualnie utrwalony jest zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie pogląd, że art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa. Podstawę taką stanowią inne przepisy prawne, których przesłanki zostały spełnione w związku z zaistnieniem nadużycia prawa. W przypadku powództwa opozycyjnego podstawą tą jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Musiałaby zatem zachodzić sytuacja, w której po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło wyjątkowe zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być aktualnie egzekwowane, ponieważ byłoby to w danym momencie sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 czerwca 2002 r. II CKN 943/00 oraz w wyroku z dnia 5 czerwca 2007 r., I CSK 116/07).

Tymczasem w ocenie Sądu odwoławczego taka sytuacja nie zachodzi w rozpatrywanej sprawie, a w każdym razie okoliczności i argumentacja podawane w tym zakresie przez powódkę nie były na tyle istotne i przekonujące, by dawały podstawy do ich uwzględnienia. Odnośnie do wskazywanych przez powódkę nielojalnych zachowań pozwanego, mających polegać na podważaniu skutków prawnym postanowienia działowego w części, w której doszło do przesunięć majątkowych na rzecz powódki, z jednoczesnym dochodzeniem tej części rozstrzygnięcia, w którym stwierdzono obowiązek zapłaty na jego rzecz, co miałoby finalnie powodować, że pozwany niejako uzyskuje podwójną korzyść (będzie współwłaścicielem nieruchomości i jednocześnie otrzyma od powódki spłatę odpowiadającą równowartości jego udziału w nieruchomości), zauważyć stanowczo trzeba, że skarżąca do chwili zamknięcia rozprawy nie zdołała wykazać, by rzeczywiście do zaistnienia takich skutków doszło.

Stan rzeczy istniejący na moment orzekania w sprawie stanowi zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. podstawę wyrokowania przez sąd, zaś w dacie orzekania w przedmiocie apelacji powódki postępowania sądowe zainicjowane przez pozwanego nadal były w toku. W tej sytuacji nie można kategorycznie powiedzieć, że rozstrzygnięcia wydane w tych sprawach będą faktycznie prowadziły do skutków podważających skutek prawny prawomocnego postanowienia działowego i poddawały pod wątpliwość obowiązek zapłaty przez powódkę na rzecz pozwanego z tytułu udziału majątku wspólnego, a zatem by miały podważyć treść tytułu wykonawczego obecnie kwestionowanego przez powódkę.

Dokonując oceny argumentacji przedstawionej przez stronę w toku procesu nie można też stwierdzić, że doszło do wyegzekwowania całości świadczenia. Brak jest bowiem dowodów w postaci orzeczeń komornika stwierdzających zakończenie egzekucji co do obowiązku stwierdzonego tytułem. Dopiero więc w następstwie orzeczonego niniejszym wyrokiem pozbawienia wykonalności tytułu w części możliwe będzie oszacowanie przez komornika zakresu, w jakim został wyegzekwowany obowiązek stwierdzony pozostałą w mocy częścią tytułu wykonawczego i podjęcie następnie odpowiednich decyzji procesowych przez organy prowadzące egzekucję.

Przedstawione wyżej uwagi, które doprowadziły do orzeczenia reformatoryjnego, oznaczają uznanie za zasadne zarzutów apelującej dotyczących błędnej oceny materiału procesowego w zakresie dotyczącym naruszenia art. 453 k.c. oraz tych zarzutów dotyczących oceny materiału procesowego, które służyły skarżącej wykazaniu kwestii zasadności zastosowania tej konstrukcji.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelacji stwierdzić należy, że kolejno eksplikowane zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych i naruszenia art. 233 §1 k.p.c. pozostają bez znaczenia w niniejszej sprawie. Dotyczą one bowiem kwestii związanych ze świadomością stron procesu co do nabycia przez nie własności pozostałych nieruchomości (przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności) jeszcze przed wydaniem postanowienia znoszącego współwłasność majątku małżeńskiego między nimi oraz czynności stron związanych z udziałem w postępowaniu administracyjnym.

Nie wykazano jednak zaistnienia takich zdarzeń (już po powstaniu tytułu wykonawczego), które pozwalałyby na przyjęcie, że obowiązek świadczenia wygasł. Jak wskazano wyżej, nie leży w kompetencji Sądu orzekającego o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności badanie prawidłowości rozstrzygnięcia stanowiącego podstawę egzekucji. Z tej przyczyny zbędne dla rozstrzygnięcia było analizowanie zarzutów błędnych ustaleń faktycznych.

Z tym samym przyczyn pominięto zgłoszone w apelacji wnioski dowodowe (jako dotyczące okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia i nie podlegających dowodowi w niniejszej sprawie w świetle art. 227 k.p.c.)

Nie wskazuje skarżąca jakie znaczenie dla rozstrzygnięcia miałyby pociągać za sobą naruszenie art. 157 i 158 k.p.c. Skarżąca wskazuje na jedną tylko rozbieżność między protokołem pisemnym i zarejestrowaną elektronicznie wypowiedzią świadka. Nie wynika z tego, by nieuwzględnienie tej rozbieżności przez Sąd mogło świadczyć o naruszeniu normy art. 328 §2 k.p.c. Przypomnieć należy, że zarzut naruszenia art. 328 §2 k.p.c. oznacza zakwestionowanie poprawności (kompletności) sporządzonego uzasadnienia wyroku. Wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie, że zakładając jednorodność aktu jurysdykcyjnego, na którą składa się sentencja wyroku i jego uzasadnienie, zarzut naruszenia art. 328 §2 k.p.c. będzie uzasadniony jedynie wówczas, gdy na podstawie treści pisemnych motywów wyroku niemożliwym będzie ustalenie, jakie argumenty zdecydowały o wydaniu orzeczenia. Skutek naruszenia normy art. 328 §2 k.p.c. polega więc na tym, że kontrola instancyjna orzeczenia staje się niemożliwa a procesowym następstwem uwzględnienia tego zarzutu zasadniczo powinno być wydanie orzeczenia kasatoryjnego.

Innymi słowy zarzut ten może być uzasadniony tylko wówczas, gdy treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia dokonania oceny wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego, a więc gdy niemożliwa jest kontrola instancyjna orzeczenia. W niniejszej sprawie orzeczenie Sądu I instancji zostało sporządzone w sposób przejrzysty i pozwalający na odtworzenie toku rozumowania Sądu prowadzącego do zakwestionowanego orzeczenia jak i zawiera elementy wymagane przez przepis art. 328 §2 k.p.c. Uchybienia powoływane przez skarżącego dotyczą w istocie kwestii która powinna być eksponowana dla uzasadnienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. Zarazem powołując się na wskazywaną w apelacji rozbieżność skarżąca nie wykazała, by posiadała ona znaczenie dla rozstrzygnięcia w świetle wcześniejszych uwag.

Tak argumentując Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I. wyroku. W pozostałym zakresie, w jakim nie doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku, apelacja powódki jako bezzasadna podlegała oddaleniu, o czym na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono w punkcie III. wyroku.

Konsekwencją zmiany wyroku była konieczność jednoczesnej modyfikacji rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu przed sądem pierwszej instancji, o czym orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. stosownie do którego, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Zważywszy, iż powódka wartość przedmiotu sporu w tym postępowaniu określiła na kwotę 778.000 zł, a powództwo zostało uwzględnione co do kwoty 400.000 zł, Sąd Odwoławczy przyjął, iż powódka okazała się stroną wygrywającą to postępowanie co do 51 % dochodzonego

roszczenia, a pozwany wygrał sprawę w 49 %, i w takim zakresie każdej ze stron należał się zwrot kosztów procesu. W związku z tym zmieniono zaskarżone orzeczenie w zakresie jego punktu II. w ten sposób, iż na podstawie art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c. ustalono, iż powódka ma prawo do żądania zwrotu 51 % poniesionych kosztów procesu i jest zobowiązana do zwrotu 49 % kosztów pozwanego, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu w Sądzie I instancji.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w punkcie IV. wyroku na podstawie przepisu art. 100 k.p.c. Zważając, iż powódka jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazała kwotę 778.000 zł, a jej środek zaskarżenia został uwzględniony w zakresie kwoty 400.000 zł, Sąd II instancji uznał, że wygrała spór przed sądem odwoławczym w 51 % i w takiej części należy jej się zwrot poniesionych kosztów instancji odwoławczej, a pozwanemu w zakresie 49 % poniesionych kosztów. W toku postępowania apelacyjnego powódka poniosła jedynie wydatek w wysokości 8.100 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika – wysokość wynagrodzenia ustalono na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.). Biorąc pod uwagę stosunek w jakim powódka wygrała spór, należy jej się zwrot w kwocie 4.131 zł (51 % z kwoty 8.100 zł). Również pozwany poniósł przed sądem drugiej instancji jego koszty w kwocie 8.100 zł tytułem wynagrodzenia radcy prawnego – ustalone na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 w/w rozporządzenia. Biorąc pod uwagę stosunek w jakim wygrał spór, należy mu się zwrot w kwocie 3.969 zł (49 % z kwoty 8.100 zł). Po stosunkowym rozdzieleniu kosztów między stronami pozostawała kwota 162 zł (4.131 zł – 3.969 zł), którą zasądzono od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Zważywszy, że strona powodowa była w niniejszym postępowaniu w całości zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 623 j.t.), obciążono pozwanego obowiązkiem pokrycia nieuiszczonej opłaty od apelacji w zakresie, w jakim pozwany okazał się być stroną przegrywającą postępowanie przed sądem drugiej instancji. Opłata od apelacji w rozpatrywanej sprawie wynosiła 38.900 zł, a pozwany winien zostać obciążony obowiązkiem jej pokrycia w 51 % (w takim stosunku przegrał spór przed sądem odwoławczym), dlatego też w punkcie V. wyrok nakazano ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 19.939 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

Wiesława Kaźmierska Krzysztof Górski Katarzyna Krasny